

Darba samaksas pieaugums budžeta iestādēs

2011.gadā

Vidējā darba samaksa valsts budžeta iestādēs 714 euro (pieaugums pret 2010. gadu + 9.6%), strādājošo skaits 59.8 tūkst. cilvēku (salīdzinot ar 2010.gadu -2.4%).

Darba samaksas pieaugumi valsts budžeta iestādēs ir notikuši saskaņā ar likumā par valsts budžetu 2011.gadam plānotajiem izdevumiem un likumdošanas izmaiņām:

1) ar 2011.gada 1.janvāri pieauga minimālā mēneša darba alga no 256 līdz 284.6 euro (180 līdz 200 latiem) (pieaugums 11.1%), kopējā ietekme 2.3 mlj. euro.

2) ar 2011.gada 1.janvāri Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumā tika iekļauti arī tiesneši un prokurori, kā rezultātā būtiski pieauga viņu atalgojums (piem., rajonu (pilsētu) tiesu tiesnešiem - par 43%), kas ietekmēja arī vidējo darba samaksu valsts budžeta iestādēs strādājošajiem, kopējā ietekme 11.8 mlj. euro .

3) saistībā ar Neatliekamā medicīnas palīdzības dienesta pārņemšanu no pašvaldībām – 5.98 milj. euro;

4) Centrālajai vēlēšanu komisijai – (referendums, parlamenta vēlēšanas) – 5.3 milj. euro.

5) tautas skaitīšanai – 0.3 milj. euro.

2011.gadā pastāv iespēja motivēt kompetentākās amatpersonas un darbiniekus ar piemaksu (līdz 20% no mēnešalgas) par personisko darba ieguldījumu un darba kvalitāti.

Darbinieku darba samaksas pieaugums valsts tiesas pārvaldes iestādēs, nepārkāpjot mēnešalgu skalas noteiktās robežas, iespējams arī pēc darbinieku ikgadējās novērtēšanas, paaugstinoties viņu kvalifikācijas pakāpei.

Periodā no 2008.gada līdz 2011.gadam turpinājās nodarbināto skaita samazināšanās, tika veiktas strukturālās reformas - primāri samazinot mazāk kvalificētos darbiniekus, kā rezultātā vidējai darba samaksai ir tendence palielināties, nemainoties esošo darbinieku algai.

2012.gadā

Vidējā darba samaksa valsts budžeta iestādēs 747 euro (pieaugums pret 2011. gadu + 4.6%), strādājošo skaits 58.2 tūkst. cilvēku (salīdzinot ar 2011.gadu -2.7%).

Paredzēta jauna iespēja - izmaksāt prēmiju par sekmīgu ēnu ekonomikas apkarošanas pasākumu īstenošanu ne tikai Valsts ieņēmumu dienesta amatpersonām un darbiniekiem, bet arī citām institūcijām (Valsts darba inspekcijas, Valsts robezsardzes, Valsts policijas amatpersonām un darbiniekiem), kas arī dod ieguldījumu ēnu ekonomikas apkarošanā un godīgas konkurences veicināšanā.

2013.gadā

Vidējā darba samaksa valsts budžeta iestādēs 828 euro (pieaugums pret 2012. gadu + 10.9%), strādājošo skaits 57.8 tūkst. cilvēku (salīdzinot ar 2012.gadu -0.7%).

Ar 2013.gada 1.janvāri tiek mainīta piesaiste vēlēto un Saeimas iecelto amatpersonu mēnešalgu apmēra aprēķināšanai, piemērojot Centrālās statistikas pārvaldes oficiālajā statistikas paziņojumā publicēto valstī strādājošo 2012.gada 1.pusgada mēneša vidējās darba samaksas apmēru – 674 euro (iepriekš piemēroja 2009.gada pirmā pusgada vidējās darba samaksas apmēru 670 euro).

Tiek paaugstināti Nacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes locekļu mēnešalgas noteikšanā piemērojamie koeficienti.

Mainīts Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas amatpersonu (darbinieku) mēnešalgas noteikšanas princips, vienlaikus paaugstinot koeficientu līdz 4,05 (analoģiski kā ministru prezidentam un valsts kontrolierim).

Tiek paaugstināts piemaksas par papildu darbu, par vakanta amata vai prombūtnē esošas amatpersonas pienākumu pildīšanu apmērs no 20% uz 30% no mēnešalgas, kā arī paaugstināts piemaksu par personisko darba ieguldījumu un darba kvalitāti apmērs no 20% uz 30% .

Tika atļauts atsākt izmaksāt atvaļinājuma pabalstu līdz 50% apmēram no mēnešalgas (iepriekš– līdz 25% no mēnešalgas).

Tika atļauts atsākt izmaksāt prēmiju par ikgadējo darbības un tās rezultātu novērtējumu, līdz 75% no mēnešalgas apmērā.

Mainīts naudas balvas apmērs no vienas minimālās mēneša darba algas apmēra uz amatpersonai (darbiniekam) noteiktās mēnešalgas apmēru.

Saglabāta iespēja izmaksāt prēmiju atsevišķu valsts institūciju amatpersonām (darbiniekiem), ja viņu darbības rezultātā ir būtiski uzlabota situācija ēnu ekonomikas apkarošanā un godīgas konkurences veicināšanā.

Paredzēta jauna iespēja - prēmēt Valsts kases amatpersonas (darbiniekus) par ieguldījumu valsts budžeta izdevumu samazināšanā, nodrošinot efektīvu valsts parāda vadību.

Paredzēta jauna iespēja - prēmēt arī pārējo valsts un pašvaldību institūciju amatpersonas un darbiniekus gadījumos, ja ir uzlaboti attiecīgo institūciju darbības izpildes rādītāji vai ir nodrošināta valsts vai pašvaldību budžeta izdevumu samazināšana.

No 2013.gada 1.jūlija amatpersona (darbinieks), kura papildus saviem tiešajiem amata pienākumiem pildīja ar Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē sagatavošanas nodrošināšanu saistītus pienākumus, varēja saņemt likuma 14.panta pirmajā daļā noteikto piemaksu.

Ar 2013.gada 1.janvāri tika izslēgts regulējumu par uzturdevas kompensāciju (71.14 euro mēnesī) Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonām ar speciālajām dienesta pakāpēm, tās vietā par 170.74 euro (bruto) palielinot katras amatpersonas mēnešalgu.

Būtiskākās nozares, kur piešķirti papildus līdzekļi atalgojuma palielināšanai:

- 1) Sociālās aprūpes centru darbiniekiem – 4.84 milj. euro;
- 2) Tiesu un prokuratūras darbiniekiem -2.28 milj. euro;
- 3) Policistiem, robežsargiem, ugunsdzēsējiem un ieslodzījumu vietu pārvaldei – 27.5 milj. euro.

Mēnešalgas palielinājums ietekmēja arī citus atlīdzības veidus – piemaksas, prēmijas un pabalstus, kuru maksimālais apmērs palielinās.

2014.gadā

Vidējā darba samaksa valsts budžeta iestādēs 879 euro (pieaugums pret 2013. gadu + 6.1%), strādājošo skaits – 57.8 tūkst. cilvēku (salīdzinot ar 2013.gadu –bez izmaiņām).

No 2014.gada 1.janvāra tiek paaugstināta minimālā mēnešalga un uzsākta atlīdzības fondu izlīdzināšana no valsts budžeta finansētajām institūcijām, paredzot valsts budžetā atbilstošu papildu finansējumu (26 mlj.euro).

Ar 2014.gada 1.janvāri amatpersona (darbinieks) kura saņem piemaksu par darbu ES prezidentūras sagatavošanā un nodrošināšanā, par citu pienākumu pildīšanu var saņemt arī piemaksu par prombūtnē esošas amatpersonas (darbinieka) aizvietošanu, vakanta amata (dienesta, darba) pienākumu pildīšanu, pienākumu pildīšana papildu amata aprakstā noteiktajam vai divpadsmitajā daļā minēto piemaksu par personisko darba ieguldījumu un kvalitāti. Šo piemaksu kopsumma nedrīkstēja pārsniegt 70 procentus no amatpersonai (darbiniekam) noteiktās mēnešalgas.

Tiek saglabātas normas par iespēju izmaksāt prēmijas par ēnu ekonomikas apkaršanu un godīgas konkurences veicināšanu; par noziedzīgu nodarījumu valsts ieņēmumu un nodokļu administrēšanas jomā novēršanu, par ieguldījumu valsts budžeta izdevumu samazināšanā, nodrošinot efektīvu valsts parāda vadību; par institūciju darbības izpildes rādītāju uzlabošanu vai valsts vai pašvaldību budžeta izdevumu samazināšanu.

Būtiskākās nozares, kur piešķirti papildus līdzekļi atalgojuma palielināšanai:

- 1) Minimālās darba algas paaugstināšanai ar 2014.gada 1.janvāri līdz 320 *euro* - 18.1 milj. *euro*;
- 2) Mēnešalgu izlīdzināšanas uzsākšanai līdzīga darba veicējiem dažādās valsts budžeta iestādēs, - 7.9 milj. *euro*;
- 3) Atbalstīts papildu finansējums šādām profesiju grupām:
  - ārstniecības personām, kas sniedz valsts apmaksātos veselības aprūpes pakalpojumus - 22 milj. *euro*;
  - policistiem, robežsargiem, ugunsdzēsējiem un Ieslodzījumu vietu pārvaldē nodarbinātajiem - 6,5 milj. *euro*;
  - kultūras darbiniekiem – 1,8 milj. *euro*.

2015.gadā:

Vidējā darba samaksa valsts budžeta iestādēs 2015.gada 9.mēnešos 922 *euro* (pieaugums pret 2014. gadu + 4.9%), strādājošo skaits 2015.gada 9.mēnešos – 57.9 tūkst. cilvēku (salīdzinot ar 2014.gadu +0.2%).

Saskaņā ar Ministru kabinetā pieņemto lēmumu par minimālās mēneša darba algas paaugstināšanu ar 2015.gada 1.janvāri no 320 *euro* uz 360 *euro*, tika veikta arī no valsts budžeta finansēto institūciju mēnešalgu skalu zemāko robežu korekcija, paaugstinot 1.-4.mēnešalgu grupas mēnešalgas.

Tiek paaugstināts piemaksas par personisko darba ieguldījumu un darba kvalitāti apmērs no 30% uz 40% apmēru.

Valsts kontrolieris saņem piemaksu 50 procentu apmērā no viņam noteiktās mēnešalgas par Valsts kontroles padomes priekšsēdētāja pienākumu pildīšanu. Valsts kontroles padomes loceklis saņem piemaksu 50 procentu apmērā no viņam noteiktās mēnešalgas par Valsts kontroles revīzijas departamenta direktora pienākumu pildīšanu.